

Йордан Радичков

По петите на насекомото

Като поживяхме известно време в гнездото, нашите викат: Хайде, време е да се научите да хвърчите и да започнете сами да си изкарвате прехраната. Баща ни беше много строг човек, той рядко приказваше. Помня, че тоя ден дойде много намусен, котка беше отскубнала две пера от опашката му. Той кацна на гнездото, постоя замислено, каза два три пъти: Хъм, хъм!, и започна да ни изхвърля от гнездото.

Дотогава никой от нас не беше хвърчал. Помня, че много се изплаших, размахах ужасно криле и се залових на първата клонка. Дълго време ми тупаше сърцето на клонката, докато се успокоя. А баща ми пет пари не даваше, че ни е страх, ами хващаше едно по едно вrabчетата и ги хвърляше от гнездото. Те пищеха и хвърчеха и нито едно не се уби, макар и всички да изпадаха на земята. Накрая дойде редът на Чир. Чир се буташе все у баща ми да го изхвърли, но баща ми сякаш не го забелязваше. Накрая го забеляза и него, хвана го с човката за шията и така го метна, че Чир полетя с опашката напред. Както летеше с опашката напред, той започна да трепере с крила и благодарение на това треперене се крепеше за въздуха и не падаше.

За първи път виждах врабец да хвърчи на заден ход. Пък и не само врабец, ами никоя птица не бях виждал. Чир похвърча на заден ход, после се преметна и почна да хвърли с главата напред, както хвърчат всички птици, и се приземи и той при останалите. Докато цъках с език и се чудех на Чир, баща ми подхвъркна, та ме блъсна от клончето и аз полетях надолу като камък. Добре, ама по едно време се свързах, почнах да треперя с крила, хванах се за въздуха и се спуснах съвсем леко на земята.

Отгоре чувам гласа на Драги ми господине – той се кара с баща ми: Не смей да ме пипаш, драги ми господине, не се е родил още тоя, дето ще седне да ме учи мене на хвърчене. Не смей! Не смей! Но баща ми никак не го слушаше, ами го запокити и него и той, щом тупна на земята, веднага почна да и се кара, че била много твърда. Той пък да вземе да попадне на камък! Драги ми господине, пишцеше врабецът около камъка, не можа ли малко да се отместиш, като ме виждаш, че идвам отгоре!

Тогава при нас дойдоха баща ми и майка ми, баща ми се усмихваше и ни попита наперено: Как е, юнаци?, а ние отговорихме още по-наперено: Отлично!, но баща ми не вярваше да е много отлично, защото ни попита бият ли ни силно сърцата, и ние казахме, че бият като тепавици. Сега, момчета, каза баща ми, вие се научихте да хвърчите, извинявайте, че бях малко строг към вас, но наука без строгост не се постига!

Мама, от своя страна, разправя, че ако човек седне да се глези, той

никога няма да се научи да хвърчи и да си изкарва сам прехраната. Дватамата се запретнаха да ни дават уроци как да си изкарваме прехраната, как да хващаме мравката, как да надгоним летящото насекомо – изобщо всичко, което едно врабче трябва да знае, ако иска да не умре от глад. И ни завещаха нашите родители да бъдем непрекъснато в движение и да гоним всичко, дето край нас е в движение – тогава и трапезата ни ще бъде богата.

На тоя свят всичко с труд се постига. Слушал съм мнозина да казват за някого, че си живее като птичка божия, никакви грижи, никакви ядове, никаква работа, ами си хвърка по цял ден и си тананика. Веднага трябва да ви кажа, че това не е истина. Преди още да е изгряло слънцето, ние тръгваме на работа, трепем се през целия ден да намерим храна, а кога запролети, почваме да правим гнездата си, да отглеждаме челяд, да я учим да хвърчи и т.н., и т.н. Да си призная, вечер, когато се прибирам, едва махам крилата си – толкова много съм уморен... Но аз се увлякох и отидох много напред, а пък бях обещал да ви разказвам всичко, както си е: ред по ред.

Нашите, щом ни дадоха акъл как да живеем на тоя свят, отлетяха, а ние по-стояхме, постояхме и усетихме, че сме гладни. Огледахме се, край нас хвърка всякакво насекомо, а и пеперуди също така хвъркат, и решихме да почнем да ги гоним, а ако някой се увлече и се отдалечи много, то дървото ще ни бъде сборен пункт. Дървото се вижда от всички страни и човек колкото и далече да отиде, пак ще види върха му как се извисява над полето.

На мене много ми хареса една пеперуда. Тя хвърчеше над ливадата, ама толкова наперено и спокойно, че аз реших в себе си, че щом подхвъркна, и ще я стигна. Подскочих и се понесох подир пеперудата, но тъкмо да я настигна, тя се изви, та полетя право нагоре, сякаш беше вързана с конец и някой я повдигна и я измъкна изпод носа ми. Набрах скорост и се понесох и аз нагоре, но тъкмо да я достигна, пеперудата се отмести изведнъж наляво и похвърча доста време все така наляво. Аз наляво не мога да хвърча, трябваше да направя завой и тъкмо правя завоя, пеперудата тръгва надясно. Не се отказах от нея, а и аз завих надясно, за да остана пак с пръст в устата, защото проклетницата се спусна към земята подобно камък.

Сега мога да си призная, че тогава пеперудата ме направи на маймуна, душата ми отиде чак в петите от умора, но накрая я догоних и я свалих на земята. Тя се бие с крила о земята, но аз я настъпих и с един

удар на човката откъснах главата и.

Пеперудата трепна и замря.

Ако ви се случи някога да преследвате хвърковата животинка, помислете си дали да се залавяте с пеперуда. Това насекомо не хвърчи по никакви правила, ами се шура нагоре и надолу, наляво и надясно, ще помислиш, че е смахнато, или пък че не знае в каква посока да върви. Макар че това е само на пръв поглед, защото пеперудата знае много добре накъде хвърчи. Тя прави тия маневри из въздуха, за да се спасява от преследвачите си.

Казах, че пеперудата много ме измори, но пък още първия ден ме научи как да планирам и да правя бързи маневри, да бъда сръчен и повратлив в занаята си. Трудните уроци са по-мъдри и по-благодарни за човека от лесните – това сам съм го изпитал и го зная от опит. Лесният урок се усвоява с леснина и от него почти нищо не научавате. Трудният урок иска много пот, но пък като усвоите урока за цял живот ще ви държи влага.

Та като откъснах главата на пеперудата, тя трепна и замря. Тогава дочух, че се вика от другия край на ливадата, дето беше реката, врабците подхвъркват, вдига се ужасна врява. Без да погледна пеперудата, подскочих и отлетях при врявата.

Кога пристигнах там, какво да видя, приятелю! – нашият Чир се гмурнал в реката, захапал с човка една риба за опашката и плува подводно. Врабците крещят и му викат да пуска рибата и да излиза веднага на сушата, щото ще се удави, но Чир не чува нищо под водата, държи рибата за опашката и пет пари не дава ва нашите тревоги.

Питам нашите откога Чир е под водата, а те ми разправят: има-няма един час. Цял час под водата!, извиквам аз. Тоя Чир е луд! И се спускам под водата, измъквам Чир на сушата, той целият вир-вода, залита и едва се крепи на кра-ката си. Смахнат ли си, питам го, да стоиш цял час под водата с тая глупава риба? Защо смахнат!, не разбира Чир. Нали трябва да преследваме и да хващаме всичко, дето се движи и бяга пред нас? Тая риба искаше да избяга.

Почнах тогава да обяснявам на Чир, и другите също му обяснявах, но той не разбира нищо. Тогава се ядосах, ударих го по главата и той веднага разбра. Оттогава реших, че винаги, преди да обяснявам нещо на Чир, най-напред ще го удрям по главата и после ще му обясня, ако искам да разбере. Заведох го при пеперудата, дето бях хванал, ударих го по главата и му дадох да яде и Чир разбра всичко. Той изяде цялата пеперуда, а на мен остави само крилата. Дъвках, дъвках и все ми

пресядаше, но нали бях гладен, изядох крилата. Да ви кажа ли, ако някога ви попаднат крила от пеперуда, хич не си правете труд да ги ядете. По-суха храна от това едва ли може да се намери някъде.

КРАЙ

© Йордан Радичков

Източник: Словото

Набиране: Мирослава Георгиева

Издание: Йордан Радичков. Ние, врачетата. Разкази, „Народна младеж“, С. 1968

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11490>]